

as a whole. As well as any cognitive activity scientific knowledge-seeking process naturally is a result of reflection that produces subjective images of things and phenomena of natural and social being. Scientific activity is determined with social needs. In this dimension it is defined as an indirect form of human social relation to the world and objective reality. Development of social needs leads to development of practice resulting in development of scientific knowledge.

Author's analyzes of scientific knowledge-seeking draws attention to such its features as:

- scientific knowledge-seeking doesn't only stop on external aspects of natural and social objects but also aims to reveal their essence;
- it demands an adequate educated subject of cognitive activity;
- scientific knowledge-seeking is targeted cognitive activity managing to discover special objects differing from objects of production activities and practice as a whole;
- subject of scientific knowledge-seeking is determined by its object;
- results of scientific knowledge-seeking are determined by the genuine scientific methodology;
- scientific knowledge-seeking results in theoretical based cognitive models of discovering natural and social objects, scientific statements and conclusions revealing unknown before peculiarities of new theories, and breakthroughs of new artifacts;
- as an integral part of scientific consciousness scientific knowledge-seeking significantly lead to development of various mental forms related to religion, policy, legacy, moral, esthetic, and philosophy.

Keywords: scientific consciousness, scientific knowledge, object of scientific knowledge, subject of scientific knowledge.

УДК:141.7:316.485.26:172.4

ЛЕПСЬКИЙ М.А.

доктор філософських наук, професор,
декан факультету соціології та управління
Запорізького національного університету
(м. Запоріжжя, Україна)
waysensey@gmail.com

ЗМІНИ КАРТОГРАФІЇ МИРУ: ОПЕРАТОРИ ЦЕНТРИЗМУ МИРУ ТА ВІЙНИ

Анотація

Стаття присвячена змінам у предметному полі іренології (науки про мир) під впливом сучасних змін полемології. Метою статті є визначення зміни предметного поля миру та його картографії у центризмі миру та війни.

У статті автор досліджує зміни предметного поля «миру» під тиском тяжіння до війни, через ствердження слабкості та крихкості миру як цілісності. Водночас стверджується різноманітність та гібридність технологій війни. Екзистенційна аксіологія порівняння тяжіння до миру та війни має вимір мироцентризму як кращого: відносно стану війни, за наслідки війни, за довоєнний або сучасний мир, серед майбутніх; військоцентризму, центральності загроз існування, небезпеки розвитку людства, підготовки до наступної війни, проти миру як «ширми» для підготовки до людиноненавистницької або геноцидної війни. Людство має право та мусить бути сильним для того, щоб стверджувати війну захисну, справедливу, заради миру, кращого майбутнього, безпечного та збалансованого у ствердженні міри життя та протистоянні розвитку міри смерті.

Суб'єкти миротворення визначаються архетипічними операторами миру: обсерваторно-моніторинговим, дієздатно-праксеологічним; морально-правовим; військово-захисним; аксіологічним; гносеологічним; розвиваючим. Визначені також фенотипічні оператори миру, такі як: контролю сили та інструментально-науковий, зв'язаності та мобілізаційний, морально-психологічний та інформаційно-світоглядний.

Ключові слова: картографування, мир, оператори центризму, війна, полімологія, світогляд, миротворчість.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Проблема у найбільш загальному вигляді продовжує дослідження миротворення під час військового конфлікту на Сході України задля знаходження сучасних відповідей відновлення миру в умовах зміни світового порядку. Ця проблема є також продовженням теоретичного усвідомлення результатів експертного міжнародного дослідження «Миротворення в умовах гібридної війни в Україні», проведеного дослідниками факультету соціології та управління Запорізького національного університету з листопада 2015 року по лютий 2016 року серед колег з 8 країн [1].

Актуальність теми дослідження.

Вирішення військового конфлікту на Сході України є вкрай актуальною проблемою подальшого розвитку не тільки України як цілісності, що прагне до кращого миру, а й з'ясування, що є кращим миром у сучасному глобалізованому світі, як це осмислюється та репрезентується. Ця актуальність обумовлює пошук сучасних змін картографії миру, як відображення предметного поля смислу миру та війни, їх демаркації та пошуку мироцентризму та гуманізму у становленні людства як суб'єкта життя, визначення його міри життя та смерті.

Практична актуальність для життя України обумовлює актуалізацію цієї теми у теоретичному значенні визначення предметного поля миру та ідей, що його відображають, визначає теоретичне вирішення питання про миротворчу практику в Україні зокрема та у світі в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Військові події в Афганістані, Ірані, локальні військові конфлікти в Україні та Сирії, низка революцій «арабської весни» мають великий вплив на встановлену після Другої світової війни систему міжнародних механізмів миротворення, що викликає необхідність теоретичного усвідомлення подій. Теоретичне обґрунтування механізмів революцій та війн як того, що руйнує державу, розробляється макросоціологічними дослідженнями та історичною соціологією Теди Скочпол [2], Джека Голдстоуна [3], Рендалла Коллінза [4]. Взаємозв'язок нових форм війни та нових форм насилля, їх вплив на соціальні та культурні складові ідеї миру досліджує Монік Кастільйо [5]. З радикальної позиції тиску на державу розглядає ідеї ненасилля, як механізми захисту держави, Гелдерлоос Пітер [6].

Серед українських досліджень відмітимо такі. Це дослідження групи авторів військового конфлікту на Сході України в контексті глобальних трансформацій [7], також соціально-філософське дослідження гібридної війни Р. Додонова [8]. У концепції війн четвертого покоління «підривних соціальних технологій» та «м'якої сили» І. Рущенко розглядає соціальну природу війни як між країною-агресором та країною нападу [9]. Важливим, на наш погляд, є дослідження І. Павленко діалектики миру та війни як ствердження суб'єктного значення миру у пацефілії та пацефобії, війни у беллуфілії; беллуфобії [10].

Колектив авторів (Р. Лукаш, К. Новікова, О. Базалук, В. Мандрагеля, Р. Додонов, Г. Ковальський, В. Білецький, В. Додонова, О. Штоквиц, Р. Халіков, В. Гуржи, М. Колінько) теоретично обґрунтовує сучасні ідеї полемології гібридної війни, інформаційного, міфологічного, дискурсного та технологічного в цілому впливу на свідомість [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Проблемна ситуація.

Зміни, що відбуваються у світі, розвиток полемології гібридних війн, потребують ретельного дослідження змін, які відбуваються у предметному полі іренології, науки про мир, а тому необхідним є дослідження змін предметного поля миру та його картографії у центризмі миру та війни.

Метою статті є визначення зміни предметного поля миру та його картографії у центризмі миру та війни.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У визначенні миру відносно війни є різні тлумачення, які використовуються за замовченням. Мир розглядається як те, що є протилежним війні, також, часто-густо, розглядається у темпоральності як циклічній послідовності: «довоєнний мир» - «війна» - «післявоєнний мир». Не менш темпорально значущою є думка, що мир у часі рідке явище, у часі переважає війна та період, який визначений як мир. Відсутність бойових дій на території не зумовлює той факт, що на іншій території може бути локальна війна. У кінцевому рахунку відбувається або циклічне ствердження центризму війни, або дискретне переривання часу війни миром, або відносність, релятивізм миру у просторовому вимірі.

Топічна, просторова характеристика розглядає, перш за все, політико-географічний та геополітичний простори миру та війни, мир центральний – периферійна війна, та навпаки мир периферії та війна у центрі. Просторовий центризм війни – це охоплення великої території війною, не тільки бойовими діями, але й «слідом» війни, територією тилу, який працює на війну.

Звідси і значна специфіка економіки війни vs економіки миру, політики війни vs політики миру, культури війни vs культури миру. Ці процеси мають відбиток у предметному смисловому полі, що є концептуально центральним у дослідженнях взаємозв'язку миру та війни: метафізичний центризм – тільки мир або тільки війна, або взаємозв'язок – єдність та боротьба миру та війни у розвитку людства. Причому у дослідженнях взаємозв'язку миру та війни значну роль відіграє екзистенційна аксіологія, що має цінність або більшу інтенсивність ціннісної значущості: війна або мир. Тому зупинимось на предметно-смисловій специфіці сучасних образів центризму.

Одним із випадків є лінійно-результуюча версія центризму війни – мир є лише результатом війни; від того, який усталився післявоєнний мир, від того й оцінюється війна. Цю думку навела Монік Кастільйо, проілюструвавши свою думку висловлюванням генерала Валентіна: «перемоги вже стали не лише військовими перемогами, але вони оцінюються тепер у відповідності до того миру, який вони встановлюють» та боротьба з тероризмом повинна бути перенесена у сферу, в якій «вплив та переконання більш ефективні, ніж руйнування» [5].

Тепер мир стає частиною, результуючою частиною, чогось більшого – війни. Всі ці зміни у картографії означають перехід у центризм війни та до цільової функції війни, лише іноді «заради миру».

Вже у цьому необхідно визначити декілька помилок метафізики як абсолютизації однієї сторони у єдності та протилежності діалектичного взаємозв'язку миру та війни.

Модифікації військоцентризму обумовлені переходом від центризму війни до зміщення цільової функції «війни заради миру» або вдосконалення характеристик та ознак миру за «справедливий мир». Протилежну позицію повного заперечення війни мав рух пацифістів, що обґрунтовувався у 60-70 х роках ХХ століття, перш за все, як боротьба за мир та справедливість ненасильницькими засобами та діями. У сучасному дискурсі ненасильницькі дії опинилися під нищівною критикою Пітера Гелдерлооса, який відстоює думку, що ці дії слугують державі. Пацифізм із його обґрунтуванням ідей Махатми Ганді, М.Л. Кінга демонструє перехід від військової колоніальної політики до економічної колонізації. У результаті знову відбувається ствердження пріоритету війни [6].

Мир як ствердження «кращого стану після війни» має такі смисли або окремі смислові значення, які складають предметне поле екзистенційного смислу ціннісного порівняння:

1. Аксіологія співставлення війни та миру здійснюється з позиції миру – він кращий відносно стану війни. Якщо філософи-гуманісти повністю прив'язували мир до отримання блага та розквіту, то війна розглядалася як абсолютне зло, руйнування та насилля. У сучасному технологізованому світі де війна отримала «апгрейт», часто-густо нові форми війни, наприклад, з тероризмом, лише обмежують громадянські та демократичні права людей та розглядаються як необхідні механізми безпеки, але із загрозою та необхідністю попередження загрози смерті комбатантів, вбивств та загибелі цивільних осіб, соціальних і фізичних травм та каліцтв, хаосу, паніки, гуманітарної катастрофи біженців, полонених, заручників та військовополонених. Мир у цьому смислі характеризується як подолання соціальних, психологічних травм, створення кращої безпеки, вирішення проблем гуманітарної катастрофи та втілення процесу розвитку; збільшення та розвиток громадянських прав та свобод, захисту прав людини.

2. Мир кращий за наслідки війни. Він співставляється зі спустошенням країни. Мир демонструє досвід післявоєнного розвитку з акцентом саме на розвитку, з розглядом гуманітарно жакливих наслідків війни як базових умов. До того ж спустошення розглядається як простір для економічного високого темпу розвитку та нових технологій.

3. Мир кращий за довоєнний. Порівнюється мир відносно початку війни. Відносно якості життя це не завжди можливо, але відносно відкритих перспектив, сподівань на майбутнє та можливості втілення енергії будівництва у післявоєнній мобілізації суспільства – це створює особливий простір створення майбутнього.

4. Мир як краща підготовка до наступної війни. Це частково пов'язано з попереднім варіантом, але домінація зміщена у бік війни. «Бажаєш миру – готуйся до війни». Це базується ще й на думці, яку приписують Заратустрі: «Мир є лише підготовкою до війни». Відомий вислів і про те, що військові завжди готуються до минулої війни, її образу та специфіки. Це не так далеко від істини.

5. Мир як мімікрія війни, «димові завіса», «ширма» для війни, це так званий «мир конкурентних війн», «мир конфліктів». У цьому підході мир як наслідок стає умовою та тим, що обумовлює війну. Мир лише приховує нескінченний процес війн та слугує виправдуванням війни, він слугує лише військовою хитрістю, щоб заспокоїти супротивника та створити умови несподіваності війни.

6. Мир як баланс сил, безпека, те, що захищено від війни, – це своєрідний простір змагання дипломатії та війни, що засновані на силі учасників протистояння та суб'єктів миротворення.

У міфологічній свідомості зороастрійців, наприклад, це пов'язано не тільки із сином Ахура-Мазди Сраошу, якого беруть «за природою своєю святого, нищителя нелюдів, як беруть з собою пастуших собак; ось чому ми здійснюємо обряд жертвопринесення свято-природньому Сраоше, нищителю нелюдів, з добрими мислями, добрими словами та добрими справами. Заради його сяяння та слави, заради сили та життєвої міцї, заради жертвоприношень...». Серед епітетів про цього войовника-захисника є такі якості: той, хто «примножує Мир; карає мужа, що робить зло, карає жінку, що робить зло; знищує найсильнішу та найруйнівнішу силу у світі; підтримує та надзирає за всім цим рухомим миром; не спить, пильнує, з миром та дружелюбністю спостерігає; захищає матеріальний світ, воює зі злом, не зігнеться від страху та жаху; вчитель Закону, умиротворює; сприяє примноженню Миру, приросту Миру, спонукає мир процвітати; протистоїть тому, хто ранив, чинить гріх та злочин; могутий; войовник з сильними руками, що трощить черепа девів; завдає важкі та міцні удари, непереможний у справі розгрому ворогів, життєстійкий, робить праведний вибір та пізнає Істину» [12, с.250-254].

Вже у цьому стародавньому вченні прослідковується архетипічність миротворення, що має прояви у таких операторах миру – *обсерваторно-моніторинговому* (підтримує, надзирає за усім цим рухомим миром, тобто відслідковує динаміку; не спить, пильнує, з миром та дружелюбністю спостерігає); *дієдатно-праксеологічному* (має міць, силу, життєстійкість); *правовому* (вчитель Закону, карає за зло; протистоїть тому, хто ранив, чинить гріх та злочин); *військово-захисному* (могутий; войовник з сильними руками, що трощить черепа девів; завдає важкі та міцні удари, непереможний у справі розгрому ворогів, знищує найсильнішу та найруйнівнішу силу у світі; нищитель нелюдів, непереможний); *аксіологічному*, ціннісно-значеннєвому (з добрими думками, добрими словами та добрими справами, дружелюбний, той, хто умиротворює); *гносеологічному* (робить праведний вибір та пізнає Істину, проти забобонів – девів, омани та брехні); *розвиваючому* (умиротворює; сприяє примноженню Миру, приросту Миру, спонукає мир процвітати).

7. Безпосередньо пов'язаною з попередньою позицією миротворчої картографії є зворотній напрямок розгляду миру через свою протилежність, війна розглядається як процес досягнення миру, «війна заради миру». Це процес протилежний тому, що війна може вестись з позиції повного знищення супротивника та зруйнування його миру, інфраструктури, із впровадженням тактик та стратегій спустошення: все, що пов'язано з ворогом, має бути знищено; тактика «спаленої землі».

«Війна заради миру» ведеться на збереження життєустрою, самотності народу, захисту цивільного населення та таке інше. Це те, що за визначенням Сунь-цзи є кращою перемогою. «Сунь-цзи сказав: за правилами ведення війни найкраще – зберегти державу противника в цілості, на другому місці – розтрити цю державу. Найкраще – зберегти армію противника в цілості, на другому місці – розбити її... Тому сто разів поборотися і сто разів перемогти – це не найкраще з кращого; найкраще з кращого – підкорити чужу армію, не борючись. 2. Тому найкраща війна – розбити задуми противника; на наступному місці – розбити його союзи; на наступному місці – розбити його війська. Найгірше – осаджувати фортеці. За правилами облоги фортець така облога повинна проводитися лише тоді, коли це неминуче... 3. Тому той, хто вмів вести війну, підкорює чужу армію, не борючись; бере чужі фортеці, не здійснюючи облоги; крушить чужу державу, не тримаючи своє військо довго. Він обов'язково зберігає все в цілості й цим заперечує владу в Піднебесній. Тому і можна, не притупляючи зброю, мати вигоду: це і є правило стратегічного нападу» [13, С.42-43].

У цьому визначенні Сунь-цзи майже вперше була заявлена спроба примирити експансію держави з інтенсивністю та аксіологією стратегії зниження руйнування. До того ж важливим було уважне ставлення до сили, інтенсивності її застосування, без любові до руйнування та піднесення смерті. Це є визначення *оператора контролю сили*. Як доводять сучасні дослідження стратегії, важливими операторами держави, її безпеки та військової сили, є просторова зв'язаність та швидкість мобілізації (оператор *зв'язаності* та *мобілізаційний оператор*), підтримка народом армії, довіра до неї та моральна і правова легітимність сили, легітимність її застосування (*оператор легітимності*).

Як уточнювала Монік Кастільо, «смісл» – це причини боротися, народжувати дітей, розвиватися та ставити перед собою цілі. Влада виходить із законності, що виправдовує застосування сили. «Влада» не просто сила, але сила, що узаконена смислом». У відповіді на питання «Які концепції миру можливо розглядати як реконструктивні та ті, що мають можливість власне представляти надійне коло «post bellum»?» вона досліджує «класичні уявлення про мирне існування, таке як мир, що досягається через імперію, мир, що досягається через закон та мир, що досягається через рівновагу або багатогранність»[5].

Порівняння домінації миру чи війни має більш просторовий «центричний характер», але є альтернативний динамічний підхід, у якому війна та мир є процесами у боротьбі та єдності, які у боротьбі протистоять один одному, – в іншому випадку, у єдності, забезпечують один одного.

У ствердженні лише однієї сторони відбувається метафізичне спрощення, оскільки виникає питання про протиріччя як розвиток людства. До того ж відбувається спрощення, у якому війна зводиться до насилля, а мир – до ненасилля.

Якщо вибудувати концептуальні координати, війна та мир розглядаються як протиріччя цілісності – суспільства та суспільств. Часто-густо специфіка війни та післявоєнного стану визначена у акцентуванні війни в основних інститутах суспільства – держави та міждержавних відносинах, інституційно-спільнотному – держави та громадянського суспільства, окремих відмобілізованих партій та груп – якщо війна має ознаки етнічні, релігійні, громадянські, національні або міжнародні, цивілізаційні; ноосферному – світові та загальнолюдські значення.

Смислові співставлення та визначення співвідношення між війною та миром характеризують не тільки просторовий центризм, а й часову домінацію миру або війни (минулий, сучасний, майбутній мир, або у тих же часових визначеннях – війна). Відмінність у часовій домінації від військового презентизму, ствердження домінації минулого досвіду відносно майбутнього (того, «що військові готуються до майбутньої війни, маючи на увазі досвід минулої»), є те, що майбутні війни визначені цілісністю сучасного миру та суттєвими змінами, загрозами та небезпеками майбутнього. Майбутній таймінгцентризм, визначається як у корекційному значенні (оцінюванні як справедливого, захисного, неагресивного, так і несправедливого, агресивного, експансіоністського характерів), інструментально-збройних технологій, не лише розробки «нових озброєнь», гонки озброєння, але й нових стратегій, тактик, операцій – «новацій війни», та, безперечно, новацій безпеки та миру.

Специфіка співставлення війни та миру у наш час, у характеристиках сучасної епохи зберігається в діапазоні якісної визначеності, коли ключові новації вже визначені та відкриті, відбуваються лише інновації як просторово-територіальне розповсюдження вже зрозумілих новацій або їх модифікацій. Це інерційний розвиток «інструменталізації», «стратегії, тактики, операцій», з одного боку – війни, з іншого – дипломатії, балансу сил, миру.

У порівнянні мироцентризму та війноцентризму у просторових та часових домінаціях, часто здійснюється викривлення розуміння, оскільки мир та війна прирівнюються до дилем «слабкість – міць» або «ненасилля – насилля». Адже мир розглядається як слабкість та ненасилля, проте війна – як сила та насилля. Дослідження історії миру свідчить про те, що мир базується на дієздатності та силі, готовності протистояти агресії. Мир ґрунтується на ненасиллі (за ідеями Махатми Ганді) за умов, якщо суб'єкт миру практикує у своєму житті правило ахімси як духовної сили припинення агресії. Якщо цілісності практики немає, відсутність протистояння злу силою є потурання насиллю.

На наш погляд, застосування сили визначається мірою життя та мірою смерті на рівнях існування, отримання та розвитку душевного та духовного, здійснення цього у реальності. Міра життя визначає спрямованість на збереження та розвиток людства, міра смерті визначає його вразливість, міру руйнування, при цьому смерть – це завжди незворотне руйнування. У цьому питанні важливим є встановлення процесів злодії як розвитку незворотнього руйнування життя, людства, людяності, любові до життя, біофілії та антропофілії (філантропії), руйнування віджилого, того, що стримує розвиток життя, тіснить його міру життя, деформує її подібно до «компрачикосів» В. Гюго, що створювали каліцтва дітей.

Війна може бути захистом міри життя від смерті, віджилого та того, що спотворює, не дає розвиватися, або навпаки – бути незворотнім руйнуванням людяності, розвитком міри смерті, захистом віджилого та експансією любові до смерті, некрофілії, мізантропії.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Зміна предметного поля миру знаходиться під тиском обґрунтування домінації війни над миром, припинюючи значення миру через ствердження його слабкості та крихкості як цілісності, різноманітності та гібридності технологій війни. Але миротворення має свою силу солідарності людства, як формування глобального цілісного суб'єкта з ноосферною свідомістю – на метарівні; міжнародних установ, держав, міжнародних суб'єктів – на макрорівні; великих спільнот та соціальних груп – на мезорівні, і референтних груп та окремих людей – на мікрорівні. Базовість мікро- та мезорівня дозволяє впроваджувати ідеї багатоканальної, мультилатеральної дипломатії міжнародного та крос-національного значення; кількісні та якісні зміни змушують людство плекати надію на захист миру.

Екзистенційна аксіологія порівняння тяжіння до миру та війни має вимір не тільки мироцентризму як кращого відносно стану війни, кращого за наслідки війни, кращого за довоєнний або сучасний, кращого серед майбутніх, а й також відносно війноцентризму – загрози існування та

небезпеки розвитку людства – безпечний та навіть з кращою підготовкою до наступної війни, проти миру як симулякру та «ширми» для підготовки до людиноненависницької або геноцидної війни, допускаючи війну захисну, справедливу, заради миру, безпечного та збалансованого, заради кращого майбутнього.

Ці атрибутивні характеристики смислового предметного поля мироцентризму та миротворення пов'язані з відстоюванням, перш за все, міри життя в триєдності існування, душевного та духовного розвитку, втілення одухотворення розвитку життя у дійсність, у протистоянні незворотному руйнуванню людства, розвитку міри смерті.

Суб'єкти миротворення визначаються архетипічними операторами миру – обсерваторно-моніторинговому – у дружжелюбному біофілічному спостереганні та пильнуванні за динамікою миру та його небезпек; дієдатно-праксеологічному, що відбиває дієдатність, міць, силу та життєстійкість суб'єктів миру; морально-правовому, як ствердження людяності та людства у праві та моралі, протистоянні зlodіянням і злочинам перед людством та правами людини; військово-захисному, як здатності та готовності захищати мир відносно суб'єктів; аксіологічному, що полягає у ціннісно-значеневому ствердженні загальнолюдського «з добрими думками, добрими словами та добрими справами, дружжелюбністю»; гносеологічному – у пізнанні миру та його небезпек, міри життя та міри смерті, відстоюванні загальнолюдських цінностей: істини, краси, любові, справедливості, життя, проти забобонів, омани та брехні; розвиваючому – як механізму забезпечення сталого людського розвитку, прав людини, суб'єктності людства проти економіки, політики, культури, злочинності війни заради смерті та неofilії, незворотного руйнування *життя людства*.

Необхідно додати і фенотипічні оператори миру, такі як оператор контролю сили та інструментально-науковий оператор; зв'язаності та мобілізаційний оператори; безпосередньо пов'язаний з морально-правовим оператором – оператор легітимності, з дієдатно-праксеологічним та аксіологічним операторами – морально-психологічний оператор, з гносеологічним оператором – інформаційно-світоглядний оператор.

Цей розгляд спрямований на подальше дослідження квантифікації та операціоналізації сучасних практик миротворення.

Список посилань

1. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні / За заг. ред. М.А. Лепського. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2016. – 179 с.
2. Скочпол Т. Государства и социальные революции: сравнительный анализ Франции, России и Китая / пер. с англ. С. Моисеев; научный редактор перевода Д. Карасев. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2017. – 552 с.
3. Голдстоун Джек А. Революции. Очень краткое введение / пер. с англ. А. Яковлева. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2015. – 192 с.
4. Коллинз Рэндалл. Макроистория: Очерки социологии большой длительности. Пер. с англ. и послесл. Н.С. Розова. – М.: УРСС: ЛЕНАНД, 2015. – 504 с.
5. Castillo M. New Wars and New Forms of Violence: Cultural and Societal Stakes of the Idea of Peace [Новые войны и новые формы насилия: культурные и социальные составляющие идеи мира] [Электронный ресурс] / М. Кастильо; пер. с англ. Н. Вудвард // Электронное научное издание. Альманах Пространство и Время. – 2015. – Т. 8. – Вып. 2. – Стационарный сетевой адрес: 2227-9490e-aprov_e-ast8-2.2015.41
6. Гелдерлоос Питер Как ненасилие защищает государство [перевод с английского Александра Толмачёва] – М.: Радикальная Теория и Практика, 2014. – 176 с.
7. Східноукраїнський конфлікт в контексті глобальних трансформацій. Збірник статей. Випуск 2. – Київ: Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації, 2016. – 270 с.
8. Додонов Р.О. Конфлікт на Сході України у дзеркалі соціально-філософської рефлексії: монографія / Р.О. Додонов, Донецький національний університет, Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації. – Вінниця, 2016. – 245 с.
9. Рущенко І. П. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія / І. П. Рущенко. – Х.: ФОП Павленко О. Г., 2015. – 268 с.
10. Павленко І.О. Діалектика миру та війни у розвитку соціального світу. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. – Запоріжжя, 2014. – 22с.
11. Гібридна війна: in verbo et in praxi: монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Вінниця : 2017. – 410 с.

12. Заратустра. Учение огня. Гаты и молитвы. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2002. – 496 с.
13. Сунь-цзы. Трактаты о военном искусстве / Сунь-цзы, У-цзы; пер.с кит» предисловие и коммент. Н.И. Конрада. – М.: АСТ: Астрель: СПб.: Terra Fantastica, 2011. – 606с.

References

1. Myrotvorenniya v umovakh hibrydnoyi viyny v Ukrayini / Za zah. red. M.A. Leps'koho. – Zaporizhzhya: KSK-Al'yans, 2016. – 179 s.
2. Skochpol T. Hosudarstva y sotsyal'nye revolyutsyy: sravnytel'nyy analiz Frantsyy, Rossyy y Kytaya / per. s anhl. S. Moyshev; nauchnyy redaktor perevoda D. Karasev. – М.: Yzd-vo Ynstituta Haydara, 2017. – 552 s.
3. Holdstoun Dzhek A. Revolyutsyy. Ochen' kratkoe vvedeniye / per. s anhl. A. Yakovleva. – М.: Yzd-vo Ynstituta Haydara, 2015. – 192 s.
4. Kollynz Rэндall. Makroystoryya: Ocherky sotsyolohyy bol'shoy dlytel'nosti. Per. s anhl. y poslesl. N.S. Rozova. – М.: URSS: LENAND, 2015. – 504 s.
5. Castillo M. New Wars and New Forms of Violence: Cultural and Societal Stakes of the Idea of Peace [Novye voyny y novye formy nasylyya: kul'turnye y sotsyal'nye sostavlyayushchye ydey myra] [Elektronnyy resurs] / M. Kasty'l'o; per. s anhl. N. Vudvard // Elektronnoe nauchnoe yzdaniye. Al'manakh Prostranstvo y Vremya. – 2015. – T. 8. – Vyp. 2. – Statsyonarnyy setevoy adres: 2227-9490e-aprovr_e-ast8-2.2015.41
6. Helderloos Pyter Kak nenasyl'ye zashchyschaet hosudarstvo [perevod s anhlyyskoho Aleksandra Tolmachёva] – М.: Radykal'naya Teoryya y Praktyka, 2014. – 176 s.
7. Skhidnoukrayins'kyy konflikt v konteksti hlobal'nykh transformatsiy. Zbirnyk statey. Vypusk 2. – Kyiv: Ukrayins'kyy instytut stratehiy hlobal'noho rozvytku i adaptatsiyi, 2016. – 270 s.
8. Dodonov R.O. Konflikt na Skhodi Ukrayiny u dzerkali sotsial'no-filosofskoyi refleksiyyi: monohrafiya / R.O. Dodonov, Donets'kyy natsional'nyy universytet, Ukrayins'kyy instytut stratehiy hlobal'noho rozvytku i adaptatsiyi. – Vinnytsya, 2016. – 245 s.
9. Rushchenko I. P. Rosiys'ko-ukrayins'ka hibrydna viyna: pohlyad sotsioloha: monohrafiya / I. P. Rushchenko. - X.: FOP Pavlenko O. H., 2015. - 268 s.
10. Pavlenko I.O. Dialektyka myru ta viyny u rozvytku sotsial'noho svitu. Avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovoho stupenya kandydata filosofsk'ykh nauk. 09.00.03 – sotsial'na filosofiya ta filosofiya istoriyi. – Zaporizhzhya, 2014. – 22s.
11. Hibrydna viyna: in verbo et in praxi: monohrafiya / Donets'kyy natsional'nyy universytet imeni Vasylya Stusa. – Vinnytsya : 2017. – 410 s.
12. Zaratustra. Uchenye ohnya. Haty y molytvy. – М.: EKSMO-Press, 2002. – 496 s.
13. Sun'- tszy. Traktaty o voennom yskusstve / Sun'- tszy, U- tszy; per.s kyt» predyslovye y komment. N.Y. Konrada. – М.: АСТ: Astrel': SPb.: Terra Fantastica, 2011. – 606s.

ЛЕПСКИЙ М.А.

доктор философских наук, профессор,
декан факультета социологии и управления,
Запорожский национальный университет
(г. Запорожье, Украина)
waysensey@gmail.com

ИЗМЕНЕНИЯ КАРТОГРАФИИ МИРА: ОПЕРАТОРЫ ЦЕНТРИЗМА МИРА И ВОЙНЫ

Аннотация

Статья посвящена изменениям в предметном поле иренологии (науки о мире) под влиянием современных изменений полемологии. Целью статьи является определение изменений предметного поля мира и его картографии в центризме мира и войны.

В статье автор исследует изменения предметного поля «мира» под давлением тяготения к войне, через рассмотрение слабости и хрупкости мира как целостности. В то же время утверждается разнообразие и гибридность технологий войны. Экзистенциальная аксиология сравнения притяжения к миру и войне имеет измерение мироцентризма как лучшего относительно состояния войны, относительно последствий войны, довоенного или современного мира, среди будущих – войноцентризму, центральности угроз существования, опасности развития человечества,

подготовки к следующей войне, против мира как «ширмы» в подготовке к человеконенавистнической или геноцидной войне. Человечество имеет право и должно быть сильным для того, чтобы утверждать войну защитную, справедливую, ради мира, лучшего будущего, безопасного и сбалансированного, в утверждении меры жизни и в противостоянии развития меры смерти.

Субъекты миротворчества определяются архетипическими операторами мира: обсерваторно-мониторинговым, дееспособно-праксеологическим; морально-правовым; военно-защитным; аксиологическим; гносеологическим; развивающим. Определены также фенотипические операторы мира, такие как: контроля силы и инструментально-научный, связанности и мобилизационный, морально-психологический и информационно-мировоззренческий.

Ключевые слова: картографирование, мир, операторы центризма, война, полимология, мировоззрение, миротворчество.

LEPSKIY M.

doctor of philosophical Sciences, Full Professor,
Dean of the faculty of sociology and administration,
Zaporizhzhya National University (Zaporizhzhya, Ukraine)
waysensey@gmail.com

CHANGES IN THE CARTOGRAPHY OF THE PEACE: OPERATORS OF CENTRISM OF PEACE AND WAR

Summary

The article is devoted to changes in the subject field of the irenology (the science of the peace) under the influence of modern changes in the polemology. The purpose of the article is to determine the changes in the subject field of the peace and its cartography in the centrism of the world and the war.

In the article the author examines the changes in the subject field of "peace" under the pressure of attraction toward war, through consideration of the weakness and fragility of the peace as integrity. At the same time, there are affirmed the diversity and hybrid nature of the technologies of the war. The existential axiology of comparing to attraction to peace and war has a dimension of peacecentrism as best: regarding the state of war, regarding the consequences of war, the pre-war or the modern world, among future ones; of warcentrism, the significance threats to existence, the danger of the development of mankind, the preparation for the next war, against "peace" as a "screen" in preparation for a misanthropic or genocidal war. The mankind has the right and must be strong in order to establish a war of defensive, fair, for peace, a better future, the safe and balanced peace in approving the measure of life and resisting the development of a measure of death.

The actors of peacemaking are determined by the archetypal operators of the peace: observational-monitoring, capable-praxeological; moral and legal; military-protective; axiological; epistemological; developing. Phenotypic operators of the peace are also defined, such as: force control and instrumental-scientific, connection and mobilization, moral-psychological and information-worldview operators.

Key words: mapping, peace, centrist operators, war, polnology, worldview, peacekeeping.

УДК:167.7

БУТЧЕНКО Т.И.

доктор философских наук, доцент,
зав. кафедрой социальной философии и управления
Запорожского национального университета,
(г. Запорожье, Украина)
tiberuus17@gmail.com

ФОРМА И СОДЕРЖАНИЕ НАУЧНОГО ПРОЦЕССА

Аннотация

В статье анализируются форма и содержание научного процесса. Рассматриваются содержательные особенности перехода в друг в друга его основных формообразующих составляющих